

Szkolenie lekarzy specjalistów

Jak to robić?

Jarosław J. Fedorowski

Szkolenie specjalizacyjne lekarza, a zatem właściwe planowanie tego szkolenia, jego organizacja, finansowanie i przebieg mają fundamentalne znaczenie dla każdego systemu ochrony zdrowotnej.

W idealnych warunkach, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak potrzeby społeczeństwa, dystrybucja lekarzy, starzenie się kadry lekarskiej czy też migracja lekarzy, należy przewidywać strategię prowadzenia procesu szkolenia specjalizacyjnego lekarzy. W dyspozycji decydentów są pieniądze przeznaczane na finansowanie szkolenia, jego organizacja i stworzenie perspektyw lekarzom, którzy kończą szkolenie. Zadanie planowania i organizacji szkolenia należy powierzyć instytucji koordynującej – najlepiej profesjonalnym organizacjom akredytacyjnym. Coroczne raporty tego typu agencji mogą być bazą dla publicznego płatnika za usługi zdrowotne do dofinansowania szkolenia specjalizacyjnego w szpitalach, a dla centralnego systemu rezydentur – bazą do regulacji liczby miejsc rezydenckich.

Organizacja

Ujednoczenie szkolenia specjalistycznego prowadzi do optymalizacji jakości całego procesu kształcenia podyplomowego. Pierwszym etapem jest rekrutacja. Lekarzy kandydatów najlepiej rekrutować poprzez skomputeryzowany system rekrutacyjny, który może prowadzić agenda rządowa lub upoważniona instytucja rekruterska. Elementami systemu powinny być:

- jednolite kryteria wymagań dla kandydatów starających się o szkolenie,
- możliwość składania zunifikowanych aplikacji drogą elektroniczną przez kandydatów podczas stażu do większej liczby szpitali,
- możliwość przyjmowania zunifikowanych aplikacji drogą elektroniczną przez szpitale od większej liczby kandydatów,
- jednolita procedura oceny kandydatów przez szpitale akredytowane do szkolenia,
- procedura kojarzenia kandydatów ze szpitalami wg preferencji obu stron,
- procedura kontraktowania przez szpitale ze skojarzonymi w ten sposób kandydatami.

Przebieg szkolenia także powinien być zorganizowany w sposób jednolity, a jego elementy to:

- wstępne przeszkolenie lekarzy na początku rezydentury przez szpital,

- podział szkolenia na kolejne lata rezydentury, z określonym programem i stopniowym wzrostem uprawnień klinicznych oraz uposażenia w każdym roku,
- faktyczna realizacja całości programu szkolenia przez rezydentów pod nadzorem kierownictwa programu,
- okresowe sprawdzanie postępu szkolenia, w tym coroczne sprawdziany wewnętrzne,
- zakończenie szkolenia egzaminem specjalizacyjnym.

Certyfikacja lekarzy specjalistów jest końcowym etapem szkolenia specjalizacyjnego. Dyplom specjalisty powinien otrzymać lekarz, który zaliczył całość programu szkolenia oraz zdał egzamin końcowy. Egzamin taki, organizowany pod sam koniec szkolenia lub zaraz po jego zakończeniu, przeprowadza agenda rządowa lub profesjonalna firma akredytacyjna wg wytycznych odpowiednich towarzystw specjalizacji lekarskich. Pytania egzaminacyjne powinny pochodzić z puli pytań opracowywanych przez lekarzy praktyków, mieć jednolitą formę, a pytania, na które nie odpowiedział prawie nikt z egzaminowanych, powinny być automatycznie odrzucane. Cały egzamin może odbywać się na komputerze. Warto zauważyć, że w niektórych państwach pojawił się system okresowej ponownej certyfikacji lekarzy specjalistów.

W tak newralgicznym momencie kariery zawodowej lekarza, jakim jest szkolenie specjalizacyjne, należy zdecydowanie unikać:

- opłacania pracy rezydentów poniżej średniej krajowej,
- niedostosowania liczby i profilu miejsc rezydenckich do faktycznych i przewidywanych potrzeb rynku,
- realizowania szkolenia w innej formie niż programowo ujednoczonej,
- prowadzenia szkolenia z danej specjalizacji przez szpitale niemające zasobów pozwalających na odbycie przeważającej części szkolenia na swoim terenie,
- ukończenia szkolenia bez faktycznej realizacji programu i każdej procedury zgodnie z wymaganiami danej specjalizacji,
- subiektywizmu egzaminów specjalizacyjnych oraz nieodniesienia do praktyki klinicznej,
- braku warunków faktycznej samodzielności klinicznej w pełni wyszkolonego i dyplomowanego specjalisty. ■